

**WZORY
PISM PROCESOWYCH
I NIEPROCESOWYCH
W SPRAWACH RODZINNYCH
I OPIEKUŃCZYCH**
z objaśnieniami

Helena Ciepla

**WZORY
PISM PROCESOWYCH
I NIEPROCESOWYCH
W SPRAWACH RODZINNYCH
I OPIEKUŃCZYCH**
z objaśnieniami

Helena Ciepla

Stan prawny na 1 marca 2026 r.

Wydawca
Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący
Joanna Cybulska

Opracowanie redakcyjne
Katarzyna Rybczyńska

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2026

ISBN 978-83-8438-215-8

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Zarządzania Prawami Autorskimi i Treściami
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 692 477 076
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	7
WPROWADZENIE	9
1. POSTĘPOWANIE PROCESOWE I NIEPROCESOWE W SPRAWACH Z ZAKRESU PRAWA RODZINNEGO	11
2. WZORY PISM Z OBJAŚNIENIAMI.....	17
Wzór nr 1. Pozew o ustalenie ojcostwa i alimenty z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia	19
Wzór nr 2. Pozew o ustalenie ojcostwa i alimenty z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia	30
Wzór nr 3. Pozew o zaprzeczenie ojcostwa	40
Wzór nr 4. Pozew o zaprzeczenie ojcostwa	45
Wzór nr 5. Postanowienie o ustanowieniu reprezentanta dziecka	49
Wzór nr 6. Wniosek o ustanowienie reprezentanta dla dziecka	51
Wzór nr 7. Pozew o zaprzeczenie macierzyństwa	55
Wzór nr 8. Pozew o ustalenie macierzyństwa	59
Wzór nr 9. Pozew o alimenty z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia	63
Wzór nr 10. Pozew o podwyższenie alimentów	69
Wzór nr 11. Pozew o ustalenie, że obowiązek alimentacyjny wygaś z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia	74

WZÓR NR 12. Pozew o ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami	78
WZÓR NR 13. Pozew o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej na żądanie wierzyciela jednego z małżonków	85
WZÓR NR 14. Pozew o rozwód	91
WZÓR NR 15. Pozew o separację	106
WZÓR NR 16. Pozew o rozwiązanie przysposobienia	112
WZÓR NR 17. Pozew o unieważnienie małżeństwa	118
WZÓR NR 18. Pozew o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa dziecka	124
WZÓR NR 19. Wniosek o orzeczenie separacji na zgodne żądanie małżonków	133
WZÓR NR 20. Wniosek o zniesienie separacji	135
WZÓR NR 21. Wniosek o sprostowanie aktu urodzenia przez zmianę oznaczenia płci męskiej na płć żeńską	138
WZÓR NR 22. Wniosek o zezwolenie małżonkowi na sprzedaż nieruchomości wspólnej	147
WZÓR NR 23. Wniosek o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka	152
WZÓR NR 24. Wniosek o zezwolenie na dokonanie czynności zarządu majątkiem dziecka i ustanowienie reprezentanta do reprezentowania dziecka	156
WZÓR NR 25. Wniosek o uregulowanie kontaktów z dzieckiem	161
WZÓR NR 26. Wniosek o przysposobienie	166
WZÓR NR 27. Wniosek o zawieszenie władzy rodzicielskiej	172
WZÓR NR 28. Wniosek o ograniczenie władzy rodzicielskiej	175
WZÓR NR 29. Wniosek o pozbawienie władzy rodzicielskiej	180
WZÓR NR 30. Wniosek o wydanie dziecka	185
WZÓR NR 31. Wniosek o ustanowienie opieki	188
WZÓR NR 32. Wniosek o ustanowienie kuratora do zarządu majątkiem	193
WZÓR NR 33. Wniosek o zezwolenie na zawarcie małżeństwa	196

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- k.k.** – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2025 r. poz. 383 ze zm.)
- k.p.c.** – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 1568 ze zm.)
- k.p.k.** – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2025 r. poz. 46 ze zm.)
- k.r.o.** – ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2809 ze zm.)
- Konstytucja RP** – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- p.a.s.c.** – ustawa z 28.11.2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. z 2025 r. poz. 594 ze zm.)
- u.k.s.c.** – ustawa z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2025 r. poz. 1228 ze zm.)

Czasopisma i publikatory

- Dz.U.** – Dziennik Ustaw
- LEX** – System Informacji Prawnej LEX
- OSAB** – Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej
- OSN** – Orzecznictwo Sądu Najwyższego
- OSNC** – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
- OSNCP** – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna i Pracy

OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Seria A

Inne

SN	– Sąd Najwyższy
SOM	– standardy ochrony małoletnich
TK	– Trybunał Konstytucyjny
USC	– Urząd Stanu Cywilnego

WPROWADZENIE

W ostatnich latach zachodzą coraz liczniejsze zmiany w przedmiocie cywilnego i rodzinnego prawa materialnego, a przede wszystkim procedury cywilnej. Podkreśla się doniosłość zmian reprezentacji dziecka dokonanych w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, Kodeksie postępowania cywilnego i Kodeksie postępowania karnego, w tym ustawą z 16.05.2019 r. (Dz.U. poz. 1146), uchwaloną w wykonaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 26.11.2013 r., P 33/12 (OTK-A 2013/8, poz. 123) oraz postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z 11.02.2014 r., S 2/14 (OTK-A 2014/2, poz. 19). Wprowadzono możliwość ukończenia procesów o zaprzeczenie ojcostwa, o zaprzeczenie macierzyństwa oraz o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa wszczętych za życia dziecka, a także ustalenia macierzyństwa lub ojcostwa na drodze sądowej po śmierci dziecka. Poza tym precyzyjnie określono standardy reprezentacji dziecka przez reprezentanta zamiast kuratora.

Kolejną ustawą z 30.04.2020 r. (Dz.U. poz. 956) dodano art. 560²–560¹² k.p.c. wprowadzające do porządku prawnego kompleksowe rozwiązania dotyczące szybkiego izolowania osoby dotkniętej przemocą od osoby stosującej przemoc, jeżeli stwarza ona zagrożenie dla życia lub zdrowia domowników.

Kontynuację unormowania tej problematyki stanowi ustawa z 28.07.2023 r. (Dz.U. poz. 1606), którą Sejm przyjął tzw. ustawę Kamilka – dokonał nowelizacji Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, Kodeksu postępowania cywilnego i ustawy z 13.05.2016 r.

o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1802 ze zm.). Wprowadził także standardy ochrony małoletnich (SOM) jako środek ochrony małoletnich. W ramach SOM należy określić między innymi sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń z tego zakresu.

POSTĘPOWANIE PROCESOWE I NIEPROCESOWE W SPRAWACH Z ZAKRESU PRAWA RODZINNEGO

Sprawy cywilne, w tym rodzinne, są rozpoznawane w procesie lub w postępowaniu nieprocesowym, które są głównymi trybami postępowania rozpoznawczego. Cele i funkcje tych postępowań są zbieżne, chodzi o rozpoznawanie i rozstrzygnięcie spraw przedstawionych pod osąd. W przypadku postępowania procesowego są to głównie sprawy (spory) wynikłe między stronami w zakresie stosunków prywatnoprawnych, w których można wyróżnić dwa podmioty prawne, reprezentujące przeciwne interesy, natomiast domeną postępowania nieprocesowego – zwłaszcza w modelu współczesnym – jest załatwianie spraw, w których liczba zainteresowanych jest (może być) różna, a ich interesy są zbieżne lub sprzeczne, a niejednokrotnie przenikają się i krzyżują.

Cechą postępowania nieprocesowego jest także to, że częściej niż proces ma ono charakter prewencyjny (ochronny) oraz że znacznie mocniej akcentowany jest w nim interes publiczny, niejednokrotnie zresztą podłożem spraw nieprocesowych są przepisy prawa publicznego oraz uprawnienia i obowiązki wynikające z tego prawa. Postępowanie nieprocesowe wyróżnia się także tym, że częściej niż w procesie zapadają w nim orzeczenia kon-

stytutowe, tj. tworzące albo kształtujące stosunki prawne dotyczące wielu różnych podmiotów (por. uchwała SN (7) – zasada prawna – z 20.04.2010 r., III CZP 112/09, OSNC 2010/7–8, poz. 98; J. Gudowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. III, red. T. Ereciński, Warszawa 2012, s. 19 i n.; K. Lubiński, *Geneza i rozwój postępowania nieprocesowego* [w:] *System Prawa Procesowego Cywilnego*, red. T. Ereciński, t. IV, *Postępowanie nieprocesowe*, cz. 1, vol. 1, Warszawa 2021, s. 399 i n.; A. Olaś, *Sąd oraz inne organy procesowe w postępowaniu nieprocesowym* [w:] *System Prawa Procesowego Cywilnego*, red. T. Ereciński, t. IV, *Postępowanie nieprocesowe*, cz. 1, vol. 1, Warszawa 2021, s. 495).

Postępowanie nieprocesowe jest drugim, obok procesu, równorzędnym trybem postępowania cywilnego przewidzianym w Kodeksie postępowania cywilnego w części I „Postępowanie rozpoznawcze”. Ma ono charakter wielopodmiotowy i wielopredmiotowy. Jest limitowane interesem prawnym, chociażby pośrednim (art. 510 § 1 k.p.c.), albo wolą ustawodawcy, który wówczas imperatywnie określa krąg uczestników albo przyznaje status uczestnika konkretnym osobom (podmiotom).

Z art. 13 § 1 k.p.c. wynika domniemanie drogi procesu, co oznacza, że podstawowym modelem postępowania rozpoznawczego jest proces, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Takimi przepisami stanowiącymi inaczej są art. 506–694⁸ k.p.c., poza nimi występują także przepisy szczególne, normujące określone rodzaje spraw z uwzględnieniem ich celów i specyfiki, wynikającej najczęściej z przepisów prawa materialnego (zob. K. Lubiński, *Charakter postępowania nieprocesowego*, Toruń 1985, s. 110 i n.; J. Gudowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz...*, s. 36 i n.; E. Gapska, *Postępowanie nieprocesowe w strukturze postępowania cywilnego* [w:] *Postępowanie nieprocesowe*, Warszawa 2025, s. 64 i n.). Tak jest między innymi w sprawach z zakresu prawa rodzinnego – por. art. 28, art. 36¹ i art. 61¹ § 3 k.r.o.

Unormowania prawne spraw z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego uwzględniają ich specyfikę i na mocy przepisów

Kodeksu postępowania cywilnego bądź innych ustaw zostały przekazane do rozpoznania w postępowaniu nieprocesowym.

Do spraw małżeńskich, skierowanych przez ustawodawcę do postępowania nieprocesowego, należą sprawy wymienione w art. 561–567⁵ k.p.c., a więc dotyczące zezwolenia na zawarcie małżeństwa kobiecie niemającej ukończonych lat 18, istotnych spraw rodziny oraz stosunków między małżonkami, podziału majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej, separacji na wniosek obojga małżonków oraz zniesienia separacji.

Zasadą jest, że sąd wszczyna postępowanie nieprocesowe na wniosek. Jednakże w sprawach dotyczących interesu publicznego i prewencyjnego charakteru ochrony sądowej Kodeks postępowania cywilnego lub przepisy szczególne przewidują możliwość wszczęcia postępowania z urzędu.

Wniosek o wszczęcie postępowania nieprocesowego może zgłosić każda osoba zainteresowana (art. 510 § 1 k.p.c.), chyba że szczególny przepis prawa procesowego lub materialnego przyznaje uprawnienie do wszczęcia postępowania nieprocesowego tylko niektórym zainteresowanym; wtedy postępowanie mogą zainicjować tylko te osoby, np.: art. 545, 561, 562, 585, art. 635 § 2 k.p.c., art. 210 k.c., art. 15¹ § 2 i art. 24 k.r.o. albo art. 7 ust. 2 ustawy z 18.10.2006 r. o likwidacji niepodjętych depozytów (Dz.U. Nr 208, poz. 1537 ze zm.) lub art. 26 ust. 1 ustawy z 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2025 r. poz. 341 ze zm.) w związku z art. 603¹ k.p.c.

Postępowanie odrębne w sprawach małżeńskich

Podstawą materialnoprawną roszczeń rozpoznawanych według przepisów o postępowaniu odrębnym w sprawach małżeńskich jest prawo rodzinne i opiekuńcze. Zasadniczo obejmują one roszczenia niemajątkowe dotyczące – przede wszystkim – ustalenia istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego (rodzinnego) bądź ustania tego stosunku.

Zgodnie z art. 425 k.p.c. przepisy o postępowaniu odrębnym w sprawach małżeńskich stosuje się obligatoryjnie w sprawach o:

- 1) ustalenie istnienia małżeństwa,
- 2) ustalenie nieistnienia małżeństwa,
- 3) unieważnienie małżeństwa,
- 4) rozwód,
- 5) separację na żądanie jednego z małżonków (tzw. separację sporną).

Do spraw małżeńskich należą także sprawy o ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami. Jednak art. 425 k.p.c. nie kwalifikuje tych spraw do postępowania odrębnego, a według art. 452 k.p.c. w tych sprawach stosuje się odpowiednio przepisy art. 426, 431, 432, art. 435 § 1, art. 441 i 446 k.p.c. o postępowaniu odrębnym w sprawach małżeńskich. Oznacza to, że sprawy o ustanowienie rozdzielności majątkowej podlegają rozpoznaniu w zwykłym trybie procesowym, a jedynie na podstawie art. 452 k.p.c. stosuje się w tym trybie i to tylko odpowiednio niektóre z przepisów rządzących postępowaniem odrębnym w sprawach małżeńskich. Za taką kwalifikacją przemawia z jednej strony przyjęta w Kodeksie postępowania cywilnego zasada zwykłego trybu procesowego, z drugiej – brzmienie art. 425 k.p.c., który wymienia tylko pięć kategorii spraw należących do postępowania odrębnego w sprawach małżeńskich, a mianowicie: o unieważnienie małżeństwa, o ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa, o rozwód i o separację (por. uzasadnienie uchwały SN z 15.10.1991 r., III CZP 96/91, OSNCP 1992/6, poz. 91, stwierdzającej, że niedopuszczalne jest dochodzenie jednym pozwem żądania orzeczenia rozwodu oraz zniesienia wspólności ustawowej; tak też M. Manowska [w:] *Kodeks postępowania cywilnego Komentarz*, t. I, red. M. Manowska, Warszawa 2021, s. 1447 i n.).

Właściwość miejscową sądu w sprawach małżeńskich objętych postępowaniem odrębnym określają przepisy ogólne. Zatem powództwo ze stosunku małżeństwa wytacza się wyłącznie przed sąd, w którego okręgu małżonkowie mieli ostatnie miej-

sce zamieszkania, jeżeli choć jedno z nich w okręgu tym jeszcze ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu (art. 41 k.p.c.). W braku takiej podstawy wyłącznie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania strony pozwanej, a gdy i tej podstawy nie ma – sąd miejsca zamieszkania powoda.

2

**WZORY PISM
Z OBJAŚNIENIAMI**

WZÓR NR 1

Poznań, dnia 25 kwietnia 2025 r.

Sąd Rejonowy
Wydział Rodzinny i Nieletnich
w Poznaniu

Powód: Jan Lis, PESEL ...,
zam. Poznań, ul. Mała 10 m. 2

Pozwani:

- 1) małol. Artur Kował, PESEL ...,
działający przez matkę Zofię Kował
- 2) Zofia Kował, PESEL ...,
zam. Poznań, ul. Niska 42/10

Wartość przedmiotu sporu: 24 000 zł

POZEW o ustalenie ojcostwa i alimenty z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia

Działając w imieniu własnym wnoszę o:

- 1) ustalenie, że powód Jan Lis urodz. 10 lipca 1995 r. w Poznaniu, prawnik, jest ojcem małol. Artura Kowala urodz. 5 maja 2021 r. w Poznaniu, syna Zofii Kował, którego akt urodzenia sporządzony został w Urzędzie Stanu Cywilnego w Poznaniu pod nr 301/2021;
- 2) nadanie małol. Arturowi Kowałowi nazwiska ojca „Lis”;
- 3) ustalenie, że powód ma prawo do osobistych kontaktów z małol. Arturem poza miejscem zamieszkania dziecka, dwa razy w tygodniu i w weekendy, w każdy drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia i Świąt Wielkanocnych w godzinach od 11 do 19 oraz w każdym roku przez cały drugi miesiąc wakacji;
- 4) ustalenie nadzoru kuratora sądowego nad przebiegiem kontaktów.

- 5) zasądzenie od powoda na rzecz małol. Artura Lisa tytułem alimentów po 2000 zł miesięcznie, płatnych do rąk matki Zofii Kowal do dnia 10. każdego miesiąca z góry, poczynając od dnia wydania wyroku z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat;
- 6) nadanie wyrokowi w części zasądzającej alimenty rygoru natychmiastowej wykonalności.

Ponadto wnoszę o:

- 7) udzielenie zabezpieczenia przez zakaz wydania pozwanym: małol. Arturowi Lisowi i Zofii Kowal paszportu oraz zakaz wyjazdu poza granice Polski.

Uzasadnienie

Powód i pozwana Zofia Kowal pozostawali w konkubinacie od 2015 r. przez okres pięciu lat. Powódka w tym czasie studiowała i po ukończeniu studiów strony planowały zawarcie małżeństwa. Z tego związku w dniu 5 maja 2021 r. urodził się małol. Artur, którego ojcem jest powód, bowiem pozwana przez czas trwania konkubinatu współżyła tylko z powodem i w okresie koncepcyjnym nie obcowała cieleśnie z innymi mężczyznami.

Dowody:

- odpis zupełny aktu urodzenia małol. pozwanego Artura Lisa;
- zeznania stron.

Stosunki między stronami układały się poprawnie do końca 2022 r. Razem czyniły osobiste starania o wychowanie i utrzymanie małol. Artura. Powód chciał uznać małol. Artura w USC lub przed sądem, na co pozwana Zofia Kowal nie wyrażała zgody i to było podłożem nieporozumień. Na skutek nalegań powoda, by uregulować ojcostwo małol. Artura, pozwana wraz z synem wyprowadziła się do swojej matki. Jak ustalił powód, pozwana już od dłuższego czasu utrzymywała kontakt z mężczyzną, który jest Niemcem i często wyjeżdża do Niemiec, a synem opiekuje się jej matka.

Dowody: zeznania świadków:

- Lidia Mak zam. Poznań ul. Górska 10/26;